

A Fővárosi Ítéltábla a dr. Gyöngy Mónika pártfogó ügyvéd által képviselt felperes neve (felperes címe) felperesnek, a **jogtanácsos** által képviselt alperes neve (alperes címe) alperes ellen közigazgatási jogkörben okozott kár megtérítése iránt indított perében a Budapest Környéki Törvényszék 2014. július 2. napján meghozott 16.P.24.614/2013/27. számú ítélete ellen a felperes részéről 28. sorszám alatt előterjesztett fellebbezés folytán meghozta a következő

í t é l e t e t :

A Fővárosi Ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletét részben, akként változtatja meg, hogy a felperest képviselő pártfogó ügyvéd díját teljes egészében az állam viseli. Az ítélet egyéb fellebbezett rendelkezéseit helybenhagyja.

Kötelezi a felperest, hogy 15 napon belül fizessen meg az alperesnek 50.000 (Ötvenezer) forint másodfokú perköltséget.

A le nem rótt 160.000 (Százhatvanezer) forint fellebbezési illeték és a felperest képviselő pártfogó ügyvéd díjának viselésére az állam köteles.

Az ítélet ellen fellebbezésnek nincs helye.

I n d o k o l á s

Felperest 2013. január 27. napján fogadta be az alperesi büntetés-végrehajtási intézet. Befogadásakor azt a nyilatkozatot tette, hogy nem dohányzik. Felperes korábban dohányzott, 2012. március 22. napján dohányzó nyilatkozatot tett. 2012. május 23. napján az orvosi vizsgálaton a dohányzás mértékét napi 10 szálban határozta meg. 2012. évben a felperest stroke gyanújával **kórházba** szállították. 2012. május 29. napján a felperes az **intézetben** immár akként nyilatkozott, hogy nem dohányzik. 2012. május 30. napján dohányzási szokásairól ugyanilyen módon nyilatkozott.

Alperesi bv. intézetben a felperes nemdohányzóként került nyilvántartásba, a befogadását követően 2013. január 27. napján nemdohányzó zárkába került. 2013. március 4. napjától április 2. napjáig tartózkodott a 206-os számú zárkában dohányzó zárkatársakkal. 2013. április 8. napjától a 214-es zárkában helyezték el, április 15. napjától dohányos zárkatársakkal. Felperes 2013. április 12. napján ügyészi meghallgatás iránti kérelmet terjesztett elő, majd 2013. április 15. napján engedélyezték másik nemdohányzó zárkában történő elhelyezését. A nyilvántartás tanúsága szerint felperes 2013. május 11. és 2013. július 20. napja között különböző dohányárakat vásárolt, illetve 2013. augusztus 9. napján a letétben dohányáru is szerepelt.

Alperes 2013. július 25. napján kelt **határozatában** a felperes kártérítési igényét elutasította. A határozat indokolása szerint, felperes az eljárás során az egészségkárosodásával kapcsolatban okirati, illetve egyéb bizonyítékot nem tárt fel és nem állapítható meg a rendelkezésre álló bizonyítékok alapján, hogy milyen kár érte.

Felperes keresetében azt kérte, hogy a bíróság 2.000.000 forint nem vagyoni kártérítés megfizetésére kötelezze az alperest. Keresetét azzal indokolta, hogy öt hétig dohányzó zárkában volt, rosszul érezte magát a füstben. Maradandó egészségkárosodása nem keletkezett, az ott tartózkodása alatt azonban köhögött, nehézlégzése volt, amikor kikerült a dohányzó zárkából nehézlégzése rövid idő alatt elmúlt. Keresetét a Ptk. 75. § (1) bekezdésére, 84. § (1) bekezdés e) pontjára, a 17/1999. (XI.18.) IM rendelet 4. §-ára a 6/1996. (VII.12.) IM rendelet 3. §, 34. § (2) bekezdés m) pontjára, a Bvtvr. 36. § (1) bekezdésére alapította. Hivatkozott a BH2001. 319., BDT2006. 1408. számú eseti döntésekben és a Fővárosi Ítéltábla **ügyszámú** ügyben kifejtett bírói gyakorlatra.

Alperes a kereset elutasítását indítványozta. Álláspontja szerint, az alperes kártérítési felelősségének megállapításához szükséges feltételek hiányoznak. A felperesnek nem sérültek a jogai, nem érte olyan kár, amely az alperesi intézet jogellenes magatartására lenne visszavezethető. Ezentúl alperes vitatta a kárigény összecszerúságát. Hivatkozott arra, hogy a felperesi magatartás arra enged következtetni, hogy a nyilatkozatával megtévesztette az alperesi intézetet, hiszen nemdohányzó fogvatartottként dohányterméket vásárolt számos alkalommal, amelyeket a vásárlást követően nem helyezett letétbe. Ezentúl 2013. augusztus 9. napján dohányárut vettek el a felperestől, amelyet letétbe helyeztek. Előadta, hogy az ügyészi meghallgatásig a felperes nem sérelmezte az elhelyezését, bár lehetősége lett volna rá, semmilyen kérelmet nem terjesztett elő.

Az elsőfokú bíróság a keresetet elutasította. Kötelezte a felperest, hogy 15 napon belül fizessen meg az alperesnek 100.000 forint perköltséget. A pártfogó ügyvéd munkadíjáról akként rendelkezett, hogy azt a felperes köteles viselni, míg a le nem rótt eljárási illeték és az állam által előlegezett költség viselésére az államot kötelezte.

A keresetet az 1979. évi 11. tvr. 35. § (1) bekezdése, a 13/1996. (XII.23.) IM rendelet 8. § (2) bekezdése, a Ptk. 349. § (1) és 339. § (1) bekezdése alapján bírálta el. Rámutatott, hogy az alperes neve házirendjének értelmében a fogvatartottnak befogadáskor, majd ezt követően három havonta rendszeresen nyilatkoznia kell a dohányzási szokásairól. Amennyiben annak megváltozásáról nyilatkozik, az intézet intézkedik az elhelyezés megfelelő megváltoztatása iránt. Rögzíthető, hogy a felperes befogadásakor az alperesi intézet nyilatkoztatta erről a felperest, akit ezt követően nemdohányzóként tartott nyilván. 2013. március 4. napját megelőzően e nyilatkozatnak megfelelően a felperes valóban nemdohányzó zárkában került elhelyezésre. 2013. március 4. napján azonban a 206-os zárkában két olyan fogvatartott tartózkodott, akik a nyilvántartás adatai szerint dohányzónak minősülnek, ebből eredően a 206-os zárka füstmentesnek nem tekinthető volt. Az is tény, hogy a felperes visszaszállítását követően 2013. április 8. és április 15. napja között 214-es zárkában szintén olyan fogvatartottakkal együtt volt elhelyezve, akik a nyilvántartás szerint dohányzónak minősülnek. Tény ezért, hogy a nemdohányzóként nyilvántartott felperest az alperes dohányzó fogvatartottak mellé nem helyezhette volna el sem a 206-os, sem a 214-es zárkában.

Az eljárás adatai alapján az elsőfokú bíróság álláspontja szerint azonban a felperes nyilatkozata aggályosnak tekinthető. A felperes ugyanis korábban huzamos időn keresztül dohányzott, fogva tartása alkalmával 2012. évben dohányosnak vallotta magát, majd 2012 májusától kezdődően következetesen nemdohányzóként nyilatkozott mind az **intézetben**, mind pedig az alperesnél. Ettől függetlenül a peradatok szerint az alperesi intézményben 2013. május 11. és július 20. napja között, számos alkalommal dohányterméket vásárolt. Közöttük olyan cigarettát, amelyet korábban szívott. Az orvosi iratokból ugyanakkor nem volt megállapítható, hogy a felperes stroke-ot kapott, a stroke gyanúja pánikbetegség miatt merült fel. Az elsőfokú bíróság álláspontja szerint, az

alperesi jogellenesség abban az esetben lenne megállapítható, ha a felperes dohányzási szokására vonatkozó nyilatkozata aggálytalan, ez azonban kétségesnek mutatkozott.

Vizsgálta emellett azt a körülményt, hogy a felperes valóban kérte-e másik zárkában való elhelyezését. E körben a nyilvántartás adatait alapul véve rámutatott, hogy a felperes a perbeli időszakban egyetlen alkalommal nyújtott be írásbeli kérelmet az ügyészi meghallgatás iránt, amelyet tanúként meghallgatott nevelője továbbított is, így a meghallgatásra sor került. Ebből pedig azt a következtetést vonta le, hogy a felperes korábban nem jelezte alperesnek írásban, hogy kéri a nemdohányzó zárkába való áthelyezését. A tanúként meghallgatott **Z.Cs.**, **B.M.** és **Sz.Z.** vallomásából azt a következtetést vonta le, hogy a felperessel egy zárkában elhelyezett fogvatartottak közül egyik sem nyilatkozta határozottan azt, hogy a felperes írásban kérte volna a nemdohányzó zárkába való áthelyezését. A fentiekből az elsőfokú bíróság azt a következtetést vonta le, hogy alperes nem tanúsított jogellenes magatartást. Az ügyészi meghallgatást követően alperes azonnal intézkedett, nemdohányzó zárkába tette át a felperest, aki azóta is nemdohányzó zárkában nyert elhelyezést. Jogellenes magatartás hiányában ezért alperes kártérítési felelősségét nem állapította meg. Emellett rámutatott, hogy a felperest a perbeli időszakban hátrány nem érte, saját előadása szerint előfordult, hogy köhögött vagy nehézlégzése volt, azonban mindez az áthelyezését követően megszűnt. A felperes egészségügyi iratanyaga alapján az egészségügyi ellátást egyszer sem vette igénybe, semmilyen egészségügyi panaszát orvosánál nem jelezte, ezért kára bizonyítást nem nyert.

Az ítélettel szemben a felperes terjesztett elő fellebbezést. Ebben azt kérte, hogy a Fővárosi Ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletét változtassa meg és a felperes keresetének adjon helyt, az alperest pedig a másodfokú eljárás során felmerülő perköltségben kérte marasztalni. Álláspontja szerint, az elsőfokú bíróság a történeti tényállást helyesen állapította meg. Azonban alperes sem a kártérítési eljárás során, sem pedig a perben nem vitatta azt, hogy a felperes dohányzási nyilatkozatával ellentétesen dohányzó zárkában helyezte el, sőt még maga csatolta annak kimutatását, hogy mikor, mely dohányzó zárkában kikkel volt a felperes összezárván. Ekként tény, hogy az alperes jogellenesen járt el, ugyanis a 17/1999. (XII.8.) IM rendelet 4. §-a szerint nem zárható dohányzó közé az az elítélt, aki nem dohányzónak mondja magát mindaddig, míg ki nem jelenti, hogy ő is dohányzó lett, mert ez a büntetés céljával össze nem férő, embertelen bánásmód tilalmába ütközik, egyben sérti az 1999. évi CLII. törvényben foglaltakat is. Sérelmezte, hogy az elsőfokú bíróság a jogellenességet azzal zárta ki, hogy a felperes nyilatkozata aggályos. Ezt pedig abból a tényből vonta le, hogy a felperes dohányterméket vásárolt, illetve neki csomagként dohánytermékeket küldtek be. Álláspontja szerint, kizárólag annak vizsgálata szükséges, hogy felperes milyen tartalmú nyilatkozatot tett a dohányzási szokásait illetően. Nemdohányzó ugyanis nem helyezhető el a dohányzó zárkában, egyéb törvényi feltételt a jogszabály nem ír elő. Rámutatott, hogy a felperes szóban jelezte nevelőjének, hogy nem megfelelő zárkában került elhelyezésre, kérte az áthelyezését. Felperes állítása szerint, erre írásban is sor került, ennek bizonyítása azonban csak alperes útján lehetséges. A felperes egészségügyi irata pedig egyértelműen bizonyította az egészségügyi problémákat. Az, hogy azok áthelyezése óta nem mutatkoztak, nem jelenti azt, hogy a felperes egészsége nem károsodott.

Alperes az elsőfokú ítélet helybenhagyását indítványozta. Álláspontja szerint, az elsőfokú eljárásban a tényállás teljes körűen feltárára került, az elsőfokú bíróság anyagi, eljárásjogi jogszabálysértést nem követett el, döntése ezért megalapozott.

A fellebbezés részben alapos.

Az elsőfokú bíróság a tényállás megállapítása érdekében igen széles körű bizonyítást folytatott le, felperes személyes meghallgatásán túl tanúbizonyítást foganatosított, beszerezte a keresettel érintett időszakban a felperes egészségügyi ellátására vonatkozó dokumentációt. A rendelkezésre álló bizonyítékok alapján az elsőfokú bíróság a tényállást helyesen állapította meg, érdemi döntése is helyes, annak jogi indokai azonban tévesek.

A Ptk. 75. § (1) bekezdés szerint a személyhez fűződő jogokat mindenki köteles tiszteletben tartani. A Ptk. 76. § szerint a személyhez fűződő jogok sérelmét jelenti különösen az egyenlő bánásmód követelményének megsértése, a lelkiismereti szabadság sérelme és a személyes szabadság jogellenes korlátozása, a testi épség, egészség, valamint a becsület és az emberi méltóság megsértése. A Ptk. 84. § (1) bekezdés e) pontja alapján, akit személyhez fűződő jogában megsértenek, az eset körülményeihez képest kártérítést követelhet a polgári jogi felelősség szabályai szerint. A Ptk. 339. § (1) bekezdés szerint, aki másnak jogellenesen kárt okoz, köteles azt megtéríteni. Mentésül a felelősség alól, ha bizonyítja, hogy úgy járt el, ahogy az az adott helyzetben általában elvárható. A Ptk. 349. § (1) bekezdés szerint államigazgatási jogkörben okozott kárért a felelősséget csak akkor lehet megállapítani, ha a kár rendes jogorvoslattal nem volt elhárítható, illetőleg a károsult a kár elhárítására alkalmas rendes jogorvoslati lehetőségeket igénybe vette.

Az 1979. évi 11. tvr. 36. § (1) bekezdés a) pontja és 46. § (1) bekezdés a) pontja szerint az elítélt jogosult az egészséges és kulturált elhelyezésre. A nemdohányzók védelméről és a dohánytermékek fogyasztásának, forgalmazásának egyes szabályairól szóló 1990. évi XLII. törvény preambuluma szerint a törvény célja a nemdohányzók védelme a dohányzás egészségkárosító hatásaival szemben, egyidejűleg figyelemmel az egészséghöz, az egészséges környezethez fűződő alkotmányos jogok érvényesülésének elősegítése, illetőleg a dohányzáshoz, a társadalmi együttélés normáinak megfelelő dohányzási szokások megtartásához fűződő jogosultságok, valamint a magánszféra tiszteletben tartása. A 6/1996. (VII.12.) IM rendelet 34. § (1) bekezdése szerint az intézetbe fogadott elítélttel megillető jogok és köteleességek teljesítésének rendjét a házirendben kell szabályozni, az m) pont szerint a házirend tartalmazza a dohányzással kapcsolatos rendelkezéseket is, míg a 263. § alapján a szabadságvesztés és előzetes letartóztatás végrehajtására vonatkozó, jogszabály meghozatalát nem igénylő szabályokat az országos parancsnok intézkedésben határozza meg. A nemdohányzók védelméről és a dohánytermékek fogyasztásának, forgalmazásának büntetés-végrehajtási szabályairól rendelkező 2013. augusztus 28. napjáig hatályban volt 17/1999. (XI.18.) IM rendelet 4. § szerint a bv. intézetben - a fogvatartottak összetételére figyelemmel - dohányzó, illetve dohányfüst-mentes zárkát (lakóhelyiséget) kell kijelölni.

Nem vitatott, hogy felperes dohányzási szokásait illetően 2012. május 29. napján akként nyilatkozott, hogy nem dohányzik. Alperes 16. sorszámú előkészítő iratban foglalt nyilatkozata szerint arra vonatkozóan nem rendelkezik nyilvántartással, hogy egy adott időpontban mely zárka dohányzó, avagy nemdohányzó, ez mindig egy bizonyos időpontban a dohányzó vagy nemdohányzó fogvatartottak száma határozza meg, azonban minden esetben az azonos dohányzási szokással rendelkezők helyezhetők el azonos zárkában. Felperes fellebbezési érvelésével ellentétben alperes magatartása jogellenességét nem ismerte el, a 22. sorszámú beadványában ugyan adatokat szolgáltatott a felperes elhelyezésére vonatkozóan, azonban álláspontja szerint felperes valójában nyilatkozatával ellentétben dohányzott.

A peradatok alapján egyértelműen megállapítható, hogy a nemdohányzóként nyilatkozó felperest 2013. március 4-től április 2-ig, és 2013. április 8-tól április 15-éig olyan zárkában helyezte el, ahol zárkatársait dohányzóként tartotta nyilván. A fenti jogszabályi rendelkezésekből kétségmentesen az

következik, hogy a nemdohányzó fogvatartott csak hozzájárulásával helyezhető el dohányzó zárkában, hozzájárulásának bizonyítása pedig a büntetés-végrehajtási intézetet terheli. Ennek sikertelensége esetén a fogvatartott személyiségi jogának sérelme állapítható meg. Az elsőfokú bíróság álláspontjával ellentétben irreleváns ebből a szempontból az, hogy felperes vásárolt vagy nem vásárolt dohányterméket, de az is, hogy hozzátartozói pontosan milyen márkájú cigarettát küldtek a részére. Mivel felperes dohányzó zárkában, alperes által nyilvántartottan dohányzó fogvatartottak közötti elhelyezéséhez nem vitatottan nem járult hozzá, alperes magatartása jogellenes volt. Nincs ezért jelentősége és szükségtelen is volt vizsgálni, hogy a felperes panaszkodott-e a zárkatársainak a dohányzás miatt, illetőleg mikortól kérte a nemdohányzó zárkában történő elhelyezését. A jogsértés ténye azonban az abból eredő nem vagyoni hátrány bizonyítottsága hiányában a büntetés-végrehajtási intézet kártérítési kötelezettségét nem alapozza meg (BDT2010. 2228.).

A rendelkezésre álló orvosi dokumentáció felperes fellebbezési érvelésével ellentétben a felperes egészségének állított károsodását nem támasztja alá. 2012. május 23. napján az egészségügyi befogadás során felperes előadta, hogy 59 napot töltött rendőrségi fogdán, ezen idő alatt többször kiszállították **kórházba** pánikbetegség, gerinckopás és stroke gyanú miatt. Előadta, hogy stroke gyanú miatt fullad, torkában gombócot érez, ekkor azonban a dohányzás mértékét illetően még napi 10 szálról tett nyilatkozatot. Az ezt követően beszerzett ambulánslapok szerint 2012. március 28. és 2012. április 29. napján felperest a **kórház** Járóbeteg ellátására szállították, bal oldali szűró fájdalom, zsibbadás, nehézlégzés tünetek miatt. Az elvégzett CT vizsgálat azonban kóros elváltozást nem igazolt, a vizsgálati eredmények alapján vascularis történet nem mutatkozott. Az EKG vizsgálatot követő vélemény szerint a zsibbadás hátterében akut teendőt igénylő kórkép nem volt észlelhető. A beszerzett iratok alapján a bv. intézet felperes munkavégző képességét nehéz fizikai munka elvégzésére alkalmasnak nyilvánította. Felperes ezt követően légzéssel összefüggő panaszt nem adott elő, a 2013. október 14. napján elvégzett tüdőgondozói vizsgálat eredménye negatív. Az pedig, hogy a felperes időszakonként bekövetkező nehézlégzése a korábbi, 2012. május 29. napját megelőző dohányzás, vagy a 2013. március 4. napjától április 2. napjáig, illetve április 8. napjától április 15. napjáig elszenvedett dohányfüst következménye, a rendelkezésre álló peradatok alapján nem állapítható meg.

Felperes a perben alperes jogellenes magatartását igazolta, ezzel összefüggésben bekövetkezett kárát azonban nem bizonyította, a kártérítési felelősség Ptk. 339. § (1) bekezdésében foglalt feltételei nem állnak fenn, így a Fővárosi Ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletét a per fő tárgya tekintetében a fenti eltérő indokolással Pp. 253. § (2) bekezdése alapján helybenhagyta.

Tévedett az elsőfokú bíróság a pártfogó ügyvéd munkadíjának viselésével összefüggésben, ennek viselésére a felperes a Pp. 84. § (1) bekezdés d) pontja és a 6/1986. (VI. 26.) IM számú rendelet 14. § alapján személyes költségmentességére tekintettel nem kötelezhető. A pártfogó ügyvéd munkadíjának viselését illetően ezért a Fővárosi Ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletét megváltoztatta, arra a Pp. 87. § (2) bekezdése alapján teljes egészében az állam köteles.

A másodfokú perköltség viseléséről a Fővárosi Ítéltábla a Pp. 78. § (1) bekezdése alapján határozott. A felperes az eljárás során személyes költségmentesség kedvezményében részesült, ezért a le nem rótt fellebbezési illetéket a 6/1986. (VI. 26.) IM számú rendelet 14. § alapján az állam viseli. Az alperesnek járó jogtanácsosi munkadíjat a Fővárosi Ítéltábla a 32/2003. (VIII. 22.) IM rendelet 3. § (2) bekezdés és (5) bekezdés továbbá 4/A. § alapján határozta meg.

Budapest, 2015. november 3.

Fermanné dr. Polák Zita s.k.

a tanács elnöke

Véghné dr. Szabó Zsuzsanna s.k.

előadó bíró

. Hegedűs Mária s.k.

bíró

A kiadmány hitelélül: Szirmai Nikoletta bírósági ügyintéző